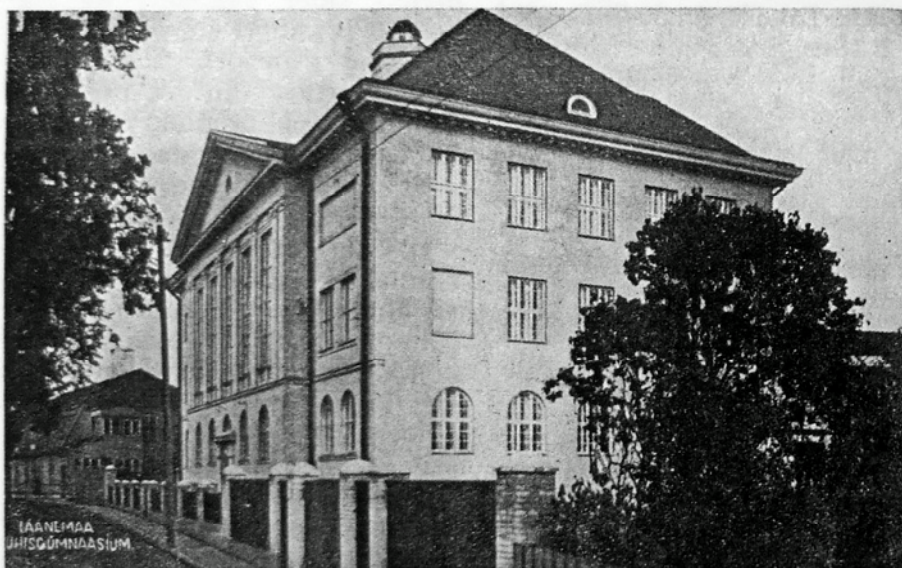


KUUSTBON

Prenumerationspris:	Estlandssvensk tidning	Pren. pris till utlandet:
$\frac{1}{1}$ år Ekr. 2:—	Utgivare och redaktör: N. Blees, Rütli 9, Tallinn	$\frac{1}{1}$ år Ekr. 3:—
$\frac{1}{2}$ " " 1:—		$\frac{1}{2}$ " " 1:50

Det svenska gymnasiet i Haapsalu.



Det svenska gymnasiet har i höst börjat sitt femte verksamhetsår och på våren få vi de första nybakade studenterna.

Skolans existensmöjligheter torde nu ockrå vara tryggnade, ty förutom donationen 5000 kr. per år av generalkonsul *Folke Bökman*, sammanlagt 25.000 kronor, har *Estlandsutskottet* vid Riksföreningens Stockholmsavdelning kraftigt gripit in både med en betydande insamling ävensom genom att utverka 20.000 kronor lotterimedel. Skolan har överallt rönt förståelse, och enskilda ha på ett eller annat sätt hjälpt till.

I enlighet med den nya skolstadgan har i höst en mellanskoleklass öppnats. Till ny lärarinna har kallats mag. fru *Britta Boräng*, så att vi nu har 3 rikssvenska lärare. Förutom

fru *Boräng* verka som bekant vid skolan lektorerna *Harald Svensson* och *Sven Boräng*.

Antalet elever är f. n. följande: i mellanskoleklassen 29, på gymnasiets III kl. 14, på IV kl. 6 och på V kl. 11, summa 60 elever.

Vi önska skolan all framgång!

Folkhögskolan får bil.

Sekreteraren i Överstyrelsens av Riksföreningen Arbetsutskott redaktör *Ragnar Fleege* idé att skaffa en bil till estlandssvenskarnas folkhögskola har krönts med framgång. Herr *Fleege* har i närmare två år arbetat för denna sak, och nu har han fått det så långt att en spliterny bil överlämnats till Stockholms lokalavdelnings *Estlandsutskott* — generalkon-

sul *Fragraeus* och dir. *Källström* — f. v. b. till Estland.

Den gode donatorn, som på detta storartade sätt velat stöda estlandssvenskarna, är direktör *Emil Pehrsson* från Sölvesborg. — Bilen torde i dagarna anlända till Tallinn.

Vi få härmed frambära ett varmt tack till donatorn och uppslagsgivaren samt även till alla andra, som på ett eller annat sätt hjälpt till att folkhögskolan fått en bil, som den är i så stort behov utav.

Prof. Walberg i Tartu.

På inbjudan av filosofiska fakulteten vid Tartu universitet höll den 16, 17 och 18 september professorn vid Lunds universitet *Emanuel Walberg* en föreläsningsserie över anglonormannisk filologi, d. v. s. det franska språket och litteraturen i England under medeltiden efter landets erövring av normannerna.

Professor *Walberg* är en av världens nu levande bästa romanister. Han har framförallt sysslat med fornfranskan, men även de flesta andra grenar av romansk språkforskning har han riktat med värdefulla bidrag. Det anseende han åtnjuter i den lärda världen belyses bland annat av det faktum, att han är en av de blott fyra icke franskspråkiga ledamöterna i den vetenskapliga klassen av *Académie de Langue et de littérature francaises* i Bruxelles. Dessutom tillhörer han den av drottning *Kristina* efter tronavsägelsen grundlagda *Accademia degli Arcadi* i Rom, *Videnskabernes Selskab* i Kö-

penhamn, Institut de France i Paris, Vitterhetsakademien i Stockholm etc. Vid Tartu universitet kreerades Walberg till hedersdoktor 1932.

Gästen mottogs vid sin ankomst till stationen av dekanus prof. P. Haliste, fakultetens sekreterare prof. P. Tarevel, som tillika är ordförande i Franska Institutet i Tartu, samt representanter för svensk-estniska samfundets styrelse. På eftermiddagen höll dekanen mottagning. Tisdag kväll hade Franska institutet anordnat soare och onsdag afton gav dekanen avskedsfest för prof. Walberg i Studenthuset. Torsdag gavs middag för ett antal inbjudna hos Svensk-estniska samfundets ordförande. Därpå avreste prof. Walberg till Riga för att även där hålla ett par föreläsningar.

Föreläsningarna hölls på franska och hade samlat ett talrikt auditorium, som tack vare föreläsarens briljanta men samtidigt distinkta uttal med lätthet kunde följa utredningarna. Prof. Haliste höll ett varm hjärtat hälsningstal och hyllade även vid föreläsningarnas slut den celebre gästen. På avskedsfesten framförde universitetets prorektor prof. H. Kruus i ett längre tal på svenska universitetets uppskattning av det intresse, som från svensk sida ägnas förbindelserna med Tartu. Från Estland kommer snart prof. G. Suits att avresa till Stockholm och Göteborg för att där föreläsa över modern estnisk litteratur och över det andliga livet under svensk-tiden.

P. W.

Vormsi sjukstuga och ålderdomshem.

Söndagen den 29 september invigdes Vormsi sjukstuga och ålderdomshem. Till invigningshögtiden hade infunnit sig Årkebiskopens representant, kyrkoherden Dr. Viktor Södergren från Göteborg. Estniska kyrkan representerades av mag. pastor Kurt Steinberg.

Dagen artade sig till en storslagen samling av öbefolkningen. Själva högtiden hölls i den 700-åriga kyrkan. Kl. 11 f. m. predikade dr. Söder-

gren i den till trängsel fyllda helgedomen. Invigningen började kl. 2 e. m. med hälsningsanförande av pastor Hj. Pöhl. Därefter följde en redogörelse för sjukstugebygget av kontraktsposten Karl Nilsson. Hälsningar framfördes från S. O.V. genom riksdagsman M. Westerblom. Telegrafiska och skriftliga välgångsönskningar hade sänts av Svenska Beskickningen i Tallinn, Medicinalöverstyrelsen i Tallinn, Riksföreningen, Svenska Röda Korset, Samariterhemmet i Uppsala, notarien Hafström m. fl. Vid gudstjänsten medverkade Vormsi kyrkokör och frk. Karin Pöhl med några solonummer.

Omedelbart efter invigningshögtiden framförde hemmansägaren Hörnström en särskild hälsning från vormsöborna till stamfränderna i Sverige. Vidare avlades ett besök i sjukstugan, vars inredning redan anlände i somras med jagaren „Vidar“. Öborna hade samlat produkter, vilka i förädlad form såldes i buffen på prästgården.

Vormsi sjukstuga är resultatet av ett målmedvetet arbete. Kontraktspost Nilsson och prostinnan ha härvidlag gjort en förtjänstfull insats. Församlingssystemen Maria Lindström har ihärdigt beflitat sig om bygget. Vormsöborna ha gjort 3 frivilliga arbetsdagar per gård. Från Svenska Kyrkans Diakonistyrelse har sjukstugan fått mottaga 1000 kr., även Svenska Röda Korsets Överstyrelse har bidragit med Kr. 1000; från Uppsala konsistorium och Gustaf-Adolfsföreningen i Stockholm mottogs från vardera 800 kr., från Fagraeuska fonden satsades 300 kr. Försäljning av vormsötäcken och -dockor ha givit en god inkomst. Allt som allt ha de kontanta tillgångarna uppgått till Kr. 4951:98. Församlingen har lämnat gåvor in natura. Ull har insamlats i byarna, garnet har spunnits och tyget vävts av församlingens kvinnor. Borden ha slöjdats av skolbarnen. Genom ytterlig sparsamhet med medlen ha dessa räckt icke allenast till sjukstugan utan församlin-

gen har också kunnat bygga ett ålderdomshem.

Såväl sjukstugan som ålderdomshemmet betyda ett stort socialt framsteg för Svenske Estland. Dessa anstalter önska tjäna som föredömen för bondehemmen, de vilja vara vårdhem för hjälpbehövande öbor.

Öbo.

Ett besök hos en företagsam nucköbo.

Benägenhet för resor är ett av de lynnesdrag, som av ålder kännetecknar svensken. Denna rörlighet har även i Estland tagit sig uttryck i en tidtals stark emigration, som emellertid i dessa restriktionernas tider hämmats av lag och författning. I gengäld flyttar man från det egna bosättningsområdet till det estniska som ej ens ställer spåkliga hinder, där man därför i stad som på landsbygden kan stöta på svenskar i fast bosättning.

Stadd på resa för fortsatta studier i estländskt lantbruk stiftade jag nyligen bekantskap med en f. d. nucköbo, som i likhet med mången ann bytt den kvava luften i hembygden mot en friare och mer löftesrik på ny botten, som efter mångårig verksamhet i olika befattningar nu sitter som välbeställd jordbrukare på egen gård. Rudolf Timmerman heter mannen, känd i hembygden genom sin tidigare verksamhet och av detta blads läsekrets för sina sakliga inlägg i jordbruksfrågor.

Ute i estbygden på den välodlade Kohila slätten, som ekonomiskt ryckts upp av industrin å Koil och storjordbruket med samma namn har Timmerman sin gård på gränsen av det fordom svenska Rootsikyla och vid sidan av övriga gårdar ter den sig redan på avstånd inbjudande, där den med sina nya byggnader avtecknar sig mot skogen som bakgrund.

I bygden är herr Timmerman känd och uppskattad ej minst för den pälsoodling han där driver med rävfarmen anlagd år 1931, som snabbt lade en ekonomiskt god grund för driften i dess helhet. Det oräd-

da, för att icke säga djärva greppet på uppgiften, som lyser fram här i förening med grundliga studier och klok beräkning, påkallar en om än kortfattad presentation av denna nybyggargård för Nya Kustbons läsare som ett vittnesbörd om vad en framsynt och god planläggning för ett företag betyder.

Gårdens totalareal omfattar 47 ha, varav härintills 17 ha i snabb följd tagits under plog. Hemägorna äro av svag beskaffenhet — ett tunnt mullager på kalkflisbotten, men borta i skogen finnes 10 ha rätt god fastmarksjord, där röjningsarbetet påbörjats denna sommar och efterhand odlas i höstvet och gräs och där av allt att döma rika skördar vinka. Här har av en staten tillhörig högmossa på 1000 ha arrenderats 50 ha, varigenom herr Timmerman tillförsäkrat sig nyodlingsarbete för lång tid framåt.

I gårdens närmaste grannskap ha vi, som redan nämnt, rävodlingen förlagd, där f. n. 35 djur inhysts i sina respektive burar inom en större inhägnad. Denna gren har av allt att döma givit en god inkomst, men världsmarknaden är på modeartiklar obeständig och därför har herr Timmerman slagit in på de förenämnda odlingsarbeten och i samband med rävodlingen inom den yttre 1—2 ha vida inhägnaden anlagt en fruktträdsodling. I den glesa småskogen har han fyndigt nog grävt om jord till 2 fots djup i en 2 m. vid cirkel och i dessa gropar draga i räta linjer med 10 m. avstånd planterat unga trån. Det visar sig att de här i skyddet av skogsvegetationen gå väl till t. o. m. bättre än i den öppna trädgårdsanläggningen. Förutom omkr. 200 utplanterade unga frukttrån har herr Timmerman en plantskola på omkr. 2000 telningar, som möjliggöra en bokstavlig förvandling av skogen till fruktskog.

Av företag på gården må kalkugnen inte lämnas onämnd. Trots riklig tillgång på kalkflis visar det sig att växterna isynnerhet klövern reagera för gödsling med kalk. Detta har

givit ägaren anledning att uppföra en ugn, där kalk brännes — råmaterialet i form av kalksten och trärötter erhålles från nyodlingen — varigenom han sålunda får detta gödselmedel på ort och ställe till billigt pris.

Först från och med senaste vår städigt bosatt å gården bära anläggningarna karaktären av nyodlingar, som frånräknat rävodlingen inte hunnit visa sin ekonomiska bärkraft, men redan som sådana bära de ett otvetydigt vittnesbörd om fyndighet och erfarenhet i anläggning. Och den glöd, som avtecknar sig i och lyser upp blicken, medan herr Timmerman redogör för sina företag inget vissheten om att han också är mannen att genomföra dem.

Jag tar avsked av min gästfria värd och ciceron med en outtalad önskan att detta företag helst borde stå inom svenskbygdens hank och stör som ett levande vittnesbörd om de möjligheter lantbruket erbjuder även under torftiga yttre betingelser.

Haapsalu i oktober 1935.

Fredr. Erlund

Folkförbundets frälsartanke.

Man har inte blivit glad, då man denna sorgliga höst dag efter dag sett regnet dråsa ner från en blygrå himmel och resultatet av årets möda — den stackars skörden — hota att rutna ner på fälten. Lika nedslående tycks oss den politiska himlen, när vi låta blickarna sväva ut över en värld, som står med ängsligt blekt anlete riktat mot Genève — det efterkrigsvärldens Mecka, varifrån man väntar förlossning ur det brutala våldets och den nationalistiska egennyttans framtidskvävande famntag.

Mången finnes väl, som i dessa höstens kritiska Genève-dagar varit färdig att kasta yxan i sjön och förklara folkförbundets idé för ett dödfött projekt. Men liksom det fordras en god portion personlig kultur hos människan för att kunna övervinna ödets bakslag och trots morgångar sträva

framåt mot ett uppsatt mål, så fordras det också en viss fond av kunskap om världen och dess liv för att trots den abessinska konflikten icke tappa modet och tron på den stora lysande tanke, som under så outsäglig smärta vuxit fram ur vår historias största blodbad, Folkförbundet, — mänsklighetens frälsartanke.

Under hur många årtusenden mänskligheten hyllat kriget — våldets idé — som sin högsta lag veta vi icke. Men däremot kunna vi på pricken säga, hur många fattiga solvarv folkförbundstanken haft att bli levande verklighet. De äro femton — bara femton mot ett okänt antal årtusenden! Det unga Folkförbundet trampar ännu barnskrona, och liksom den, som för barnets svaghet genast är färdig att förkasta den framtida mannen, visar sig vara en klen livsbedömare, så tyder det heller icke på någon rik fond av smält kunskap på historiens fält att inför den fruktansvärda påfrestningen genast gripa till flykten.

Det betyder nog intet fantasteri att vara genomträngt av levande tro på folkförbundstankens slutliga seger över det godtyckliga våldet. Ty liksom vi i pojåkåren fäktat ut våra strider med nävarne för att som vuxna foga oss i samhällslivets lagbundna funktioner, så komma också världens folk och stater att med tiden mogna till den självbehärsning och de primitiva instinkternas övervinna, som ligger i Folkförbundstanken — världens politiska framtid som ett staternas lagordnade samhällsliv.

Men vägen dädan och dit är lång och icke utan sin möda. Är man verkligen förtrogen med vad Folkförbundet under sina femton levnadsår lyckats uträtta i kampen mot de många årtusendenas krigstradition då det efter världskriget gällt att hindra eller förringa hotande internationella konflikter, så måste man nog erkänna, att den ännu så späda och föga härdade lilla plantan dock visat sig äga en icke så oäven livskraft. Ty Folkförbundets verksamhet består ju icke blott i att som en allsmäktig fredsstiftare springa fram så fort

någon trycker på en knapp, utan också i att söka så lägga tillrätta världens liv att krigsfaran undvikes långt innan friktionerna ta en hotande vändning. Folkförbundstankens bärighet måste städse bedömas mot bakgrunden av verkningsarna av årtusendens inrotade krigstradition.

Den italiensk - abessinska konflikten är i skrivande stund så vanskelig i sina möjliga utvecklingar, att man ej kan förutsäga dess slutliga omfattning och utgång.

Om man också inför den nuvarande krisen är böjd att dela Axel Oxenstiernas pessimistiska syn på tingen, då han utropade: Min son, om du visste med hur liten klokhet världen styres, så må man ej förglömma, att vi i våra dagar fått uppleva något som ej blev den store sarkastiske svenske statsmannen förunnat: att se en överväldigande världssopinion öppet uttala en förkastelse över det rena erövringskriget — den starkares försök att helt enkelt sluka den svagare.

Skulle Folkförbundet nu misslyckas i sin uppgift, så betyder detta ingalunda folkförbundstankens undergång. I någon form söker alltid det mänskliga förnuftet att skydda sig mot oförnuftets hotande brutalitet — mot krigets gissel. Men världens utveckling kastar åter ett gott stycke tillbaks. Blir det Abessinien's lott att slukas av Italien, så torde världens småstater för en längre tid ha föga utsikt att få sina rättigheter som fria stater respekterade av stormakterna. Antingen måste de små finna sig i att ständigt hotas att slukas av sina fiender eller klavbindas genom "vän-skapstraktater" med sina "vänner". Gud bevare oss för våra vänner hade i svunna tider mången mindre slat all anledning att utropa.

Skulle åter Italien med vapen besegras av Abessinien, är det ingalunda uteslutet att vi mycket snart stå inför faran att se hela Afrika i flammor mot den vite mannens valde. Och sedan blir det tänkbara världs-

perspektivet fruktansvärt. Det ofta omdebatterade stora ras-kriget om världshägemonien. Ty den vite mannen är mycket trög i att förvärva sig den för-måga, som kanske skulle kunna förskona världen från en ras-krigets fruktansvärda katastrof: att lära sig se den jäm-ställda människan genom den färgade huden.

Här i Estland liksom i varje annan småstat ha vi all anledning att bedja för folkförbundsidéns seger i den pågående konflikten. Att visa på Genève's möjliga brister i behandlingen av konflikten synes närmast vara att lägga sten på börda. Ty så väldiga äro de svårigheter som torna upp sig, då det gäller att så mycket som möjligt begränsa och släcka den utbrutna våldelden, att man måste vara tacksam för att man dock kommit så långt att vi fått se gryningen av en förnuftets tidsålder — att 54 av Folkförbundets 57 stater förkunnat en öppen förkastelse över det brutala våldet, och att makter verklingen äro i gång inte att fördela rovet utan att bjuda våldsverkaren hallt.

Aldrig mer krig, gick ett rop över världen efter de fem årens fasa. Och sällan har väl ett så upprigtigt och ärligt känt utrop kommit ur mänsklighetens strupe. Men för att övervinna världens gissel — krigets ande som är förankrad i vårt eget bröst — måste vi lära oss övervinna oss själva och icke låta mänsklighetens broders-tanke begränsas av det egna fosterlandet. Arbete och självövervinnelse fordras det av världens folk i gigantiska mått innan vi kommit lösa ur krigs-mentalitetens famntag. All denna möda, all denna självövervinnelse ligger i ordet "Folkförbundet".

Kanske finner någon det icke på sin plats att i vår lilla estlandssvenska tidning med dess lika obetydliga läsekrets behandla dylika världsfamnande ting. Men liksom en stat ej är annat än en del människor som slutit sig samman till gemensamt liv, så består också hela Folkförbundet, hela mänskligheten blott av individer, som var i sin stad måste bli genomträngda av de idéer, på vilka

Folkförbundets världssammanslutning vilar.

Den som vill freden — ensam människa eller stat — må bejaka folkförbundstanken — världens frälsartanke — med varje fiber av sin levande själ.

Kohila, okt. 35.

Carl Mothander.

Ett fredsföredrag.

Den 9 okt. höll fröken Barbro Alving, en av de ledande personerna i Sveriges fredsförbund, ett protestföredrag mot krig i allmänhet. Föredraget hölls i Helsingfors och åhördes av cirka trehundra personer, övervägande kvinnor.

Föredragaren gjorde ett personligt sympatiskt intryck och framställningssättet var ledigt och i allo kulturellt betonat. Fr. Alving framhöll som en inledning att hon väl förstår att emellan de rikssvenska och de finländska kvinnornas mentalitet, strävanden och mål förefinnes en icke så liten divergens, men hon anser likväl att ett fast samarbete för världsfreden kan och bör åstadkommas. Syftemålet med det internationella kvinnoförbund som enligt frk. A:s utsago håller på att konstitueras är en kamp till det yttersta mot allt vad krig heter och om det är anfalls- eller försvarskrig är fullkomligt egalt. Vill kvinnan inte kriget och gör hon en kraftig revolt emot det genom att neka sitt bidrag eller sin hjälp i vilken form som helst, så kan ett krig överhuvudtaget inte föras. Kvinnorörelsen. "Ned med vapnen i alla länder" måste med all den makt den kan förskaffa sig och med all sin väldiga auktoritet tvinga respektive regeringar att inte blott förhindra ett krig utan även genom att avrusta göra en väpnad kamp omöjlig. "Vi kvinnor tro inte på myndigheternas löften och försäkringar om att allt göres för befolkningens skydd i händelse av krig, vi tro inte på de små ländernas försvarsförmåga eller överhuvudtaget på att ett lands försvar kan vara effektivt och ha vi inte denna tro så vilja vi inte vara med om ett"

försvar som är dödsdömt, inte ge vårt stöd åt en utsiktslös kamp. Detta kvinnans handlingssätt, sade Alving, är ett uttryck för ren självbevarelse-drift och alla fraser, alla vackra tal om fosterlandets ära och att försterlandet kallar äro ihåliga och värda förakt. Vad som helst är bättre än krig — detta var huvudkontenten av det för övrigt väl framförda talet.

Referenten i "Västra Nyland", varur vi hämtat ovanstående, gör några kommentarier. Därav framgår tydligt att man i Finland, där man liksom hos oss strävar för en fredsvänlig politik — det ligger i småstaternas intresse att leva i fred med sina grannar och självfallet då också med världens stormakter — tänker annorlunda, då det gäller självförsvaret. Något anfallskrig från de nordiska staternas, Finlands och de baltiska staternas sida torde knappast vara tänkbart, men ett land kan ju förutom risken att bli angripet utifrån, varpå det nu pågående kriget är ett tydligt bevis, behöva ett väpnat försvar för samhällsordningens fortbestånd inom egna landamärena.

W. Appelgren skriver med anledning av föredraget bl. a. följande:

Vad beträffar fredssträvandena i allmänhet så måste erkännas att de endast äro av godo. Världsfreden, det eviga fredstillståndet är ju mänsklighetens höga och ljusa mål, till vilket en var kulturvän bör sträva.

Dock kan man påstå att för att blott komma till förporten till detta eviga paradiset och för att den verkliga världsfreden vunnit tillbörlig stadga och en fullt pålitlig sådan, fordras att mänskligheten genomginge en metamorfos av väldiga mått, och dylikt sker nog inte i brådrasket. Kulturen och civilisationen ha ännu långt till sitt slutmål och förrän detta mål är uppnått, förrän de stora och ledande nationerna gjort en helvändning och påbörjat ett verkligt mellanfolkligt samarbete i fredens heliga tecken, förrän allt detta skett kan ett litet folk och isynnerhet ett i så utsatt läge som vårt icke

ens tänka på någon sorts avrustning.

Flygplanet Helsingfors — Tallinn störtade på sin ordinarie tur den 9 oktober.

Orsken en explosion?

Aerobolagets trafikflygplan på tallinnrouten har förolyckats. Det avgick kl. 8.12 på sin ordinarie tur till Tallinn och störtade i havet under tät dimma. Ångaren Suomi från vilken olyckan bevitnades har anträffat spillror av flygplanet tre sjömil från fyrskeppet utanför Tallinn. Ombord befundo sig som passagerare schweizaren Bruggerser, tysken Siebel samt estländarna Seeberg och Jürgenson. Flygplanet fördes av flygmästaren Oiva Kotonen och som mekaniker tjänstgjorde mekanikern Saari-nen. Samtliga ombordvarande ha drunknat.

Huru olyckan gått till är fortfarande en gåta. Då planet vid 8-tiden lämnade Helsingfors var vädret relativt vackert och allt föreföll till en början att förlöpa normalt. Planet passerade Gråhara fyr och fyrskeppet vid Åransgrund i vanlig ordning. Det var en liten Junker-maskin av typen F 13 med plats för fyra passagerare.

Då emellertid en timme förgått utan att man hört något av maskinen i Tallinn började man bli orolig för planets öde. Både från Helsingfors och Tallinn utsändes andra plan för att söka efter den förolyckade maskinen, men dimman hade tätat och försvårade i hög grad letningarna. Man hade dock tills vidare ingen direkt anledning att befara en olycka, emedan vädret var lugnt, utan förmodade närmast att den försvunna maskinen fått motortsopp och gungade i lugn och ro någonstades på Finska viken medan mekanikern reparerade skadan.

Kl. 12 kom emellertid alarmtelegram från ångaren Suomi, som meddelade att man vid passerandet av fyrskeppet Tallinn utanför estländska kusten sett tvenne pontoner från det förolyckade planet flyta omkring ute på havet. Man trodde

sig först urskilja en man på den ena pontonen, och satte ut en båt för att bärga honom. Då motorbåten kom fram hade mannen emellertid redan försvunnit.

Man företog ytteligare omfattande efterspaningar på platsen med den lilla motorbåten utan att dock upptäcka något annat än de båda pontonerna. Uppenbarligen hade maskinen krossats och sjunkit. Från estländska sidan ha omfattande efterspaningar verkställts med hjälp av militärens flygplan samt en skyddskårs och gränsbevakningens snabba motorbåtar, utan att man dock kunnat upptäcka ytterligare spår.

Italiensk-abessinska kriget

Sedan sista Nya Kustbons skildring har konflikten mellan Italien och Abessinien utvecklats till krig. Genève-mötets åtgärder att i godo uppgöra mellanhavandet blev resultatslöst. Italien hade under månader och veckor samlat stora styrkor, utrustade med de modernaste krigsredskap, till den abessinska gränsen, där de uppstälts på tre — man kan säga fyra — stora huvudbaser: 1) En vid norra änden av Abessinien i närheten av de abessinska städerna Adua och Aksum Staden Adua är bekant från det Italiensk — abessinska kriget för 40 år sedan. Den 1 mars 1896 stod ett mordande slag mellan Italien och Abessinien vid Adua, varvid Italien led ett förkrossande mederlag och nämnda, då italienska stad erövrades av Abessinien. Som bekant äger Italien ett landskap utmed abessinska gränsen i norr och nord-ost, som kallas Eritrea, det är en bred kustremsa mellan Abessinien och Röda havet, som sträcker sig fram till franska kolonien „Franska Somalilandet“ vid Adenbukten. Här alltså i närheten av Aksum och Adua har Italien uppställt sin starkaste (nord) frontbas. 2.) Den andra basen ligger vid östra gränsen av Abessinien, i det numera abessinska området Ual-Ual och 3) den tredje fronten söder om Abessinien. Vid nämnda gränsområden

(sydöstra) har Italien en stor afrikansk koloni, som kallas Italienska Somalilandet. Vid alla dessa ställen hade mäktiga italienska stykor förlagts och delvis även i nord-öst för att tränga in i Abessinien från olika håll. Den 3 oktober över-skredo italienerna den abessinska gränsen i norr — även på de övriga fronterna — och började bombardera Adua. Ett stort antal krigsflygplan flögo över Adua och kastade ned bomber, som mördade människor och förstörde staden samt in jagade skräck bland befolkningen. Sedan följde bombardemang och anfall med kul-sprutor och bajonetter. Abessinierna, som icke hunno erhal-la förstärkning utan endast be-stoda av partisangrupper, som hade att försvara staden, gjorde ett så tappert motstånd att det dröjde flera dagar innan italienerna lyckades erövra staden, som ett tag gick ur hand till hand. I dag som är torde italienerna vara herrar i staden, men det har också gått rykten att abessinierna återer-övrat den För övrigt äro icke alla rykten tillförlitliga — det går varandra motsäggande rykten från båda hållen. Så mycket är klart att italienerna trängt in i Abessinien både i norr och söder och öster, men framgån-garna för de båda parterna har varit växlande. Tusentals döda och sårade finnas på vardera hållen och italienska grupper ha övergått till abessinierna samt även abessinska till italienerna. Dessutom ha otaliga italienska soldater insjuknat i malaria. Ett rykte vet bl. a. förtälja att det numera råder missnöje i Italien. Av allt detta kan man sluta sig till att det icke blir lätt för Italien att underkuva Abessinien. Först nu börja svårigheterna för Italien. Abessinien är ett bergland med snår och klyftor och utan vägar. För att rycka fram med kononer och andra maskiner måste italienerna först bygga vägar, men överallt ligger fienden gömd och på lur, fördig att anfalla från sidan eller bakifrån. Sedan nu också Nationernas förbund uttalat sin dom över Italien och fattat beslut om kollektiva ekonomiska och finansiella sanktioner kan man

nästan förutse utgången — Italien tvingas så småningom att dra sig tillbaka. Någon fara för ett eventuellt europeiskt krig torde f. n. icke föreligga.

Enhällig dom i Genève öfver ITALIENS krigspolitik.

Precis en vecka efter fient-ligheternas öppnande har nu den angripante staten blivit moraliskt dömd i Genève. Representanterna för 51 stater ha bekräftat rådets enhälliga utslag. Ingen av staterna ville ge sitt stöd åt det farliga prejudikat för folkens framtid, som skulle ha legat i att på mer eller mindre indirekt sätt legalisera ett krig, vore det så blott ett kolonialkrig. I likhet med rådet gjorde församlingen sin plikt, hur smärtsam den än var för alla Italiens vänner. Eftersom paktens dispositioner visade sig otillräckliga för att hindra kriget, ville församlingen åtminstone söka få slut på det så snart som möjligt genom ett tillsätta ett koordinationsutskott, vilket har att göra ekonomiska och finansiella sanktioner mot angriparen effektiva. För närvarande återstår det blott att önska, att dessa sanktioner skola få en så klok avfattning, att de, långtifrån att fördjupa och generalisera konflikten, tvärtom påskynda fredens återställande i Afrika.

Det var egentligen den engelske representanten mr. Eden, som genomdrev beslutet i Genève och även tvingade Frankrike och andra vankelmodiga med.

Sanktionerna äro också numera utarbetade och träda i kraft den 31 oktober. 51 stater förbinda sig att icke leverera råvaror till Italien, som kunna användas för tillverkning av krigsmaterial, importera icke italienska varor samt vägra Italien lån. Dessutom ha alla tillstånd att exportera krigsmaterial till Abessinien. Det torde dessutom planeras göra svårigheter för Italien att med krigsbåtar genomfara Suezkanalen. Framdeles kunna sanktionerna göras ännu effektivare.

Rumänien har gjort början. Exportörerna vägra leverera till Italien.

Rumäniska exportörer ha beslutat att ej effektuera vidare order från Italien förrän de fått betalning för de senaste månadernas omfattande leveranser. Den rumäniska exporten till Italien utgöres främst av olja och spannmål. Flere stora exportföretag säges nu vara i svårigheter emedan de ej erhållit likvid för sina mycket stora leveranser. Då Rumänien är en av Italiens främsta leverantörer och dess italienska handelsbalans är mycket gynnsam har man väntat att Rumänien skulle resa starkt motstånd mot eventuellt sanktionsförfarande. Nu har situationen plötsligt fullkomligt förändrats och kan Italien ej i tid mobilisera tillräckligt kapital kommer Rumänien att tillämpa sina egna sanktioner tidigare än någon annan makt.

England vill ha ett klart mandat att vidtaga sanktioner.

Vad England eftersträvar i Genève är ett klart mandat av Nationernas förbund att vidtaga sanktioner mot Italien. Uppnås detta kommer England icke att insistera på att alla makter skola deltaga i sanktionerna i lika grad. Man är beredd på att enskilda stater ämna göra förbehåll under förbehållande av särskilda ekonomiska, geografiska och politiska förhållanden och man har ingen tanke på att på något sätt söka tvinga de motvilliga. Tvärtom torde man komma att gå med på de olika reservationerna.

Huvudsaken ur engelsk synpunkt är att N. F. fattar ett enhälligt beslut i sanktionsfrågan och medlemmarna få så vidsträckt handlingsfrihet som möjligt ifråga om tillämpningen. Stött härpå med N. F:s hela moraliska auktoritet bakom sig, kan England vidtaga de sanktioner det önskar, men formellt icke på egna vägnar, utan på N. F:s uppdrag.

Det räknar därvid med säkerhet på att det icke lämnas

ensamt. Tvärtom väntar man att så gott som alla de vapenproducerande staterna komma att ansluta sig till blockaden av vapen och krigsmaterjal till Italien.

Efter segern antyder Italien förhandlingsvilja.

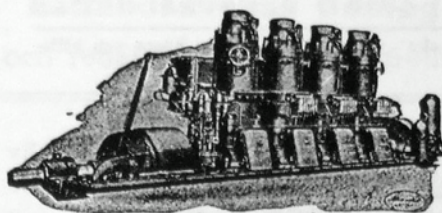
Gazetta del Popolo skriver med anledning av en återblick på slaget vid Adua år 1896: Italien kommer att visa god vilja och att det i dag är lättare att underhandla med Italien än i går, emedan det efter lösningen av den ömtåligaste frågan om ära och prestige, vilken blott kunde lösas med vapen, nu alltid kommer att finnas möjligheter till förhandlingar om de andra problemen. Naturligtvis är det inte Italiens sak att verka för ett påskyndande av underhandlingar eller att självt göra anbud.

Sovjet har 10 miljoner man i vapen.

Aktiva armén 1 1/2 miljon man.

Le Matin, som säger sig förfoga över officiella rådsryska siffror, omtalar, att Rådsunionen i detta nu har en armé på 10 miljoner man. Utan att medräkna reserver förfogar den aktiva armén över 1,5 miljon man, varav 40,000 officerare. Numerären av åren

1923 — 1924 utbildade reservister stiger till 8,5 miljon man. Antalet kanoner för det lätta artilleriet har på tre år ökat från 2,400 till 4,500 och det tunga artilleriet på samma tid från 600 till 700. Vidare har antalet tanks på tre år vuxit från 350 till 3,500. Den röda arméns luftstridskrafter förfoga nu över 4,300 flygmaskiner, varvid 150 stora bombplan.



RÅOLJEMOTORER

SKANDIA-VERKEN A.-B.

LYSEKIL

Byggnadsfirman ANDERS DIÖS

STARKAST och BILLIGAST

äro de äkta Svenskskivaror som tillverkas vid

Aktiebolaget Fors Ullspinneri, Nyköping

Prover å jakt-, sport- och uniformstyger sändas på begäran.

Obs. I Kommissionär Kemisk tvätt och skönfärgning utföres. på alla större platseer

HANSA

STOCKHOLM

Aktiekapital och reservfond

Kr. 6.000.000



FÖRSÄKRING

Avdelningskontor

i Tallinn, Jaani 11.

Gävle Manufaktur A/B

STRÖMSBRO Sverige

Nät till fiskare. Rekommenderas

ESTLADS ZÄNDZICKSMONOPOL
Tallinn, Vabaduseplats 5. Tel. 427-91

A-B „EESTI AGA“

Tallinn, Vene 11-a. Tel. 441-33.

FABRIKATION:

av syr- och acetylgaser.

FÖRSÄLJNING

av svets-, skär- och lötbrännare
alla reservdelar samt diverse metaller och pulver därtill

ACETYLENGAS, STRÅLKASTARE OCH¹
SIGNALAPPARATER.

SKOLA FÖR SVETSARE.

FÖRSTA INHEMSKA
FÖRSÄKRINGS - AKTIEBOLAGET

EESTI LLOYD

GRUNDAT ÅR 1919

TALLINN, PIKK 11

EGET HUS. TEL. 430-08, 448-94.

Liv-,
brand-,
olycksfalls-,
inbrotts-,
glas- &
transportförsäkring

Glöm ej

att Ni inbesparar 20% av arbetstiden om Ni använder

ORSA vedsågblad

Efterfråga dessa i närmaste järnaffär
Tillv: A/B ORSA Sågbladsfabrik,

Ensamförsäljare:

Birger Olssons Järnhandel, Orsa.
Tel. Namnanrop. Telegramadress:
Järnbirger.

Gör Edra inköp av
MJÖLK och MEJERIPRODUKTER
någon av våra butiker. Långtidspasteuriserad
mjölk och prima mejerismör.
Jönköpings Mejeriförening.

AXEL JOHANSSONS
CHARKUTERIAFFÄR, TRANÅS
Rekommenderas. Uppköper Fläsk, Kalv,
Får, Ägg, Smör, Levande slaktdjur.
Telefon 173, Telefon 404.

TAGE HÅKANSSONS
Konditori, Kafé och Wienerbageri Kloster-
gatan 10 - Lund
Rekommenderas
Tel.: Konditoriet 603, Brödbutik. 360

Hotel BORÅS
Rekommenderas.
Ördsamt G. Persson.

Vid besök i Kalmar köpas
CHARKUTERIVAROR
fördelaktigast hos
CARL JOHANSSON
Larmgat. 40, Kalmar, Tel. 12, 10 47.

SPARBANKEN I KARLSKRONA
Grundad 1827.

Betalar högsfa ränta å insatta medel.
Utlåmnar lån på förmånliga villkor.

Norrtälje stads och Mellersta
Roslagens Sparbank.

hålls öppen varje helgfri dag kl. 10 f.m. - 2 e.m.
Gottgör högsta gällande ränta

E. Petterssons
Möbleringsaffär
Etabl. 1876 GÄVLE Tel. 324 o. 1206 MÖBLER
och MATTOR.

Förstklassiga varor från
Hälsingborgs Mjölcentral
Försäljningsställen i alla stadens delar

VEGA

separatorn är enkel, lättskött, renskummande
och slitstark. Låmnar sina köpare största till-
fredsställelse och valuta. Priset billigt.
Agenter antagas.

Eskestuna Separator A.-B. ESKILSTUNA

Reserverad annonsplats!

Bästa drivkraft för fartyg
av alla slag är

Marin- J. M. June-
motorn Munkell
A.-B. JÖNKÖPINGS MOTORFABRIK
Tel 197 89/- JÖNKÖPING - Telegr. Motor

A.-B. A. P. JONSSON & Co.
Storgatan 25 * Västervik
Telefoner 57, 373 och 1001. Kontor Stadens och
ortens största parti- och minutaffär i Järnva-
rubranschen

EW E
margarin
hög kvalitet
låg pris

Vart ska jag gå för att få de bästa och billi-
gaste charkuterivarorna!

Jo till
Einar Johanssons
Charkuteriaffärer
Johannesborg 6, Torget. S. Långg. 26.
Tel. 1582. Kalmar. Tel. 1452.
Gör ett besök och Ni blir belåten!

A.-B. LYNCHES SÖNER
Fiskebäckskil.

Konservfabrik för inläggning av finare
anjois och sillkonserver. Tel. 15

HUSMODRAR!

Begär alltid Hyilans mejeriprodukter
ÅKARP
Smör, Mjölk & Gräddor.

FERD. AHLSTRÖM
Fläsksalteri och Charkuteriaffär
Tel. 43 00 Norrköping Tel. 2 40
Kött-, Fläsk- och Charkuterivaror
parti och minut

ÖSTBERGS KONDITIONER
Stadens äldsta och bästa. Firman grund. 1872.
Östra Storgatan 9, tel. 131 och 18 25
Västra Storgatan 3, tel. 6 04.
Frukost- och Lunchbrickor.
JÖNKÖPING.

E. W. Just

Blekeri - Färgeri - Merisering
Tel. 1 48 BORÅS Tel. 21 48

A.-B. GESTRIKLANDS YLLEFABRIK
JÄRBO

FILTAR VADMAL SPORTTYGER

BURE AKTIEBOLAG **BURE**
(Skellefteå distrikt)
Tillverkar och försäljer:
Sågade och hyvlade TRÄVAROR, LÄDBRÄ-
DER samt vit MEKANISK MASSA

SVEABLANDNING

Rostkaffet i blågula påsarna
tillfredställer alla i parti från
ENGWALL HELLBERG A.-B., GÄVLE

TRELLEBORGS STÜVERI A.-B.
TRELLEBORG
Medlem av Södra Sveriges Stuvareförb.
Telegr.-adr. „Stuveribol.“ Tel. 5 56

Olofströms

Rostfria Kokkärl
rekommenderas

Kinnaströms Väveri A.-B. Kinna
Randiga och rutiga bomullstyg. Bomullsfä-
nell, Crepe-Frottéer, Poplin, Silkesblustyg
Zefyr, Bolstervar, Cover, Coat, Jacquardbolster
Kadetttyg, Möbiltyg.

KUMLA SKOFABRIK
Riks. 54 KUMLA Riks. 54
Rekommenderar sin tillverkning av Grövre o.
Finare SKODON.

Herdina Lindebergs eftr.
Inneh.: Anna Sultan
Stora Torget 3. Linköping Tel. 178
1:sta kl. Konditoriserivering
Försäljning av: Choklad, Konfekt,
Bakelser och Småbröd.
Beställningar emottagas.

GEFLE NYA STÜVERIAKTIEBOLAG
Gävle

Medlem av Norrlands Stuvareförb.
Telegramadr.: Stowing. Tel. 277

Besök Värnamo!

OTTO JANSSENS SKOFABRIK

Jakobsdal JÖNKÖPING Telefon 23
Randsydda skodon, Mans- och Goss-
skodon. Slitstarka. Goda passformer.
Efterfråga J—sons skodon. Bör finnas i alla
välsorterade affärer.

DAVIDS JÖGREN

Byggmästare

Tel. 58. Strängnäs.

Utför Nybyggnader och Reparationer. Ritnig,
gar, Kopieringar och Kostnadsberäkningar
Kontrollantskap samt Värderingar.

DEN GYLDENE FREDEN

vid Järntorget, Stockholm
Tel. 10 80 29

ESKILSTUNABODEN

Parti- och Minutaffärer av: Huskvarna Jakt-
och Salongsgevä. Bil- och Cykelgummi, Cykel-
delar. Sportartiklar. Fiskredskap. Bosättnings-
artiklar. Kuvertsilver. Järn- & Byggnadsmaterial.
Väl sorterat lager. Låga priser.
Tel. 28, 34. August Johan on. Växjö.

VID BESÖK I VÄXJÖ REKOMMENDERAR
JÄRNVÄGSRESTAURANTEN
VÄXJÖ sitt erkänt goda kök. Fullständig
spritservering. Förstklassig musik. På som-
maren enda platsen i staden för härlig
parkservering. God plats för bilar.

Aktieb. LUDVIG SVENSSON
KINNA

rekommenderar sina välkända till-
verkningar.

KÖTT-, FLÄSK- & CHARKUTERIVAROR
köpas bäst och billigast i
Liljebergs slakteriaffär
Tel. 389. Mariefred

SVEDALA

Tegelmaskiner, Grävmaskiner, Stenkros-
sar, Vägbyggnadsmaskiner, Betong-
blandare, Torvmaskiner, Bränslekros-
sar för Torv, Koks och Kol, Pulverise-
ringsmaskiner, Vindsikt, Transportap-
parater, Lastningselavatorer, Rullager,
Rallvagnshjul, Kokillgods, rekommende-
ras.

AKTIEBOLAGET

ÅBJÖRN ANDERSSON

Post- och Tel.-adr.: Svedala, Gjuteriet.
Tel. Namnanrop: Gjuteriet



är namnet, som garanterar verklig
kvalitet & plogar och plogdelar

Norrköpings Kemiska Undersökningsanstalt,
Norrköping. Tel. 1249.
Utför kemiska analyser och provtagningar.
Inneh.: Civiling. John Wanselin, stadskemist.

MJÖLK är både mat och dryck
och det hälsosammaste av alla födoämnen
HALMSTADSORTENS MEJERIFÖRENING

Landaortens Mejeriförening.
LUND, tel. 123, 1500
Rekommenderar
sina förstklassiga mejeriprodukter.

Prima PORTLAND CEMENT
från
A/B Gullhögens Bruk, Skövde.